

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі
Семей қалалық Шәкәрім атындағы мемлекеттік университеті

Тақырыбы: Қазақстан Республикасының салық жүйесінің бүгінгі жағдайына сипаттама

Тексерген: Нурмадиева Г.Д
Орындаған: Матақбаева А

Семей - 2015

«Салық» ұғымымен «салық жүйесі» ұғымы тығыз байланысты. Мемлекетте алынатын салықтар мен бюджетке төленетін басқа да міндетті төлем түрлерінің, оны құру мен алудың нысандары мен әдістерінің, принциптерінің, салық заңдары мен салыққа қатысты нормативті актілердің, салық қызметі органдарының жиынтығы мемлекеттің салық жүйесін құрайды.

Салық жүйесіне қажетті негізгі талаптар мыналар:

- салық құрамы дәл анықталуы қажет. Ол үшін салық заңдылығында мемлекетте алынатын салықтардың толық тізімі мазмұндалуы керек;
- салық жүйесі салық төлеушілер үшін салықтан жалтару тиімсіз болатындай е жасалуы тиіс;
- салық жүйесінің қарапайымдылығы. Бұл әсіресе, салықтың дұрыс төленуі үшін бақылауды жүзеге асыруда маңызды;
- салық жүйесі салық төлеушінің өз қаражатын өндіріске салуына ықпал етуі керек.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САЛЫҚТАРНЫҢ, САЛЫҚ СИПАТЫНДАҒЫ АЛЫМДАРДЫҢ ТІЗБЕСІ МЫНАЛАРДЫ ҚАМТИДЫ:

Салықтар:

- Корпорациялық табыс салығы.
- Жеке табыс салығы.
- Қосылған құнға салынатын салық.
- Акциздер.
- Жер қойнауын пайдаланушылардың салықтары мен арнаулы төлемдері.
- Әлеуметтік салық.
- Жер салығы.
- Көлік құралдарына салынатын салық.
- Мүлікке салынатын салық.

Салық санының көптігі, айналымды анықтаудың қиындығы, шектен тыс дәлелсіз берілген салық жеңілдіктері, салық ставкаларының бір салық түрі бойынша бірнеше түрлі болуы, халықаралық салық салу негіздерінің тыс қалуы және т.б. кемшіліктер салық жүйесін одан әрі реформалаудың қажеттігін көрсетті.

*Бүгінгі күні
республикада салық
заңдарының барлық
негізгі кемшіліктері
ескерілген, әрі
жетілдірілген жаңа
Салық кодексі
дайындалып, 2001
жылдың 12
маусымында
қабылданды.*

Салық саясатының басты мақсаты-салық жүйесін құру және оның тиімді қызмет етуіне мүмкіндік беретін салық механизмін іске асыру.

Мемлекеттің салық қызметі келесі бағыттардан тұрады:

- мемлекеттің салық жүйесінің қалыптасуы;
- салық салу саламсында мемлекет органдарының міндетін анықтау;
- арнайы салық органдарының жүйесін қалыптастыру;
- салық заңын ұйымдастыру және оның сақталуына бақылауды жүзеге асыру;

Жалпы мемлекеттік салықтардың түрлері:

1. Қосылған құнға салынатын салық.
2. Пайдаға салынатын салық.
3. Акциздер.
4. Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан алынатын салық.
5. Экспорт пен импортқа салынатын салық.
6. Кеден тарифі және баж салығы.
7. Пайдалы қазбаларды геологиялық барлау және геологиялық іздестіру жұмыстарына байланысты шығындарды өтеуге жұмсалатын алым.
8. Тіркелген (ренталық) төлемдер.
9. Транспорт құралдарына салынатын салық.
10. Автотранспорт құралдарын сатып алуға салынатын салық.
11. Автотранспорт құралдарының Қазақстан Республикасына келіп кіргені үшін төленетін ақы.
12. Заңды ұйымдардың мүлкіне салынатын салық.
13. Қазақстан Республикасы азаматтарынан, шетел азаматтарынан және азаматтығы жоқ адамдардан алынатын табыс салығы.
14. Мемлекеттік баж салығы.
15. Табиғат ресурстарына салынатын салық.
16. Колхозшылардың еңбегіне ақы төлеу қорына салынатын салық.

Жалпыға бірдей міндетті жергілікті салықтар мен алымдар:

1. Жер салығы.
2. Жеке адамдардың мүлкіне салынатын салық.
3. Орман табысы.
4. Су үшін төленетін ақы.
5. Табысқа салынатын салық.
6. Кәсіпкерлік қызметті тіркеу үшін алынатын алым.
7. Кәсіпкерлік қызметтің субъектілері ретінде тіркелмеген азаматтардан алынатын алым.
8. Заңды ұйымдарды мемлекеттік тіркеуден өткізгені үшін алынатын алым.
9. Елтаңбалық алым.
10. Мұрагерлік және сыйға тарту тәртібімен ауысқан мүлікке салынатын салық.

Жергілікті салықтар мен алымдар:

- 1. Курорттық аймақта өндірістік мақсаттағы объектілер құрылысына салынатын салық.*
- 2. Курорттық алым.*
- 3. Азаматтардан алынатын мақсатты алым.*
- 4. Жарнамаға салынатын салық.*
- 5. Автотранспорт құралдарын, есептеу техникасы және жеке компьютерлерді қайта сатуға салынатын салық.*
- 6. Автотранспортты аялдауға қойғаны үшін алынатын алым.*
- 7. Жергілікті символиканы пайдалану құқығы үшін алынатын алым.*
- 8. Ипподромдарда ат жарысына қатысқаны үшін алынатын алым.*
- 9. Ат жарысындағы ұтысы үшін алынатын алым.*
- 10. Ипподромдарда тотализатор ойынына қатысу адамдардан алынатын алым.*

Жалпы мемлекеттік салықтар:

1. Заңды және жеке тұлғалардан алынатын табыс салығы.
2. Қосылған құнға салынатын салық.
3. Акциздер.
4. Бағалы қағаздармен жасалатын операцияларға салынатын салық.
5. Жер қойнауын пайдаланушылардың арнайы салығы мен төлемдері.

Жергілікті салықтар мен алымдар:

1. Жер салығы.
2. Заңды және жеке тұлғалардың мүлкіне салынатын салық.
3. Көлік құралдарына салынатын салық.
4. Кәсіпкерлік қызметпен айналысатын жеке тұлғаларды және заңды тұлғаларды тіркегені үшін алынатын алым.
5. Жекелеген қызмет түрлерімен айналысу құқығы үшін алынатын алым.
6. Аукциондардан алынатын алым

**Қазақстан Республикасы Президентінің бұл Жарлығы
Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 16 шілдедегі Ғ440-1
заңына сәйкес заң мәртебесін алды. Осы кезде Қазақстан
Республикасында салықтар, алымдар және басқа да міндетті
төлемдердің мынадай түрлері қолданылды:**

1. заңды және жеке тұлғалардан алынатын табыс салығы;
2. қосылған құнға салынатын салық;
3. акциздер;
4. бағалы қағаздар эмиссиясын тіркегені және мемлекеттік тіркеуге жатпайтын акциялар эмиссиясының ұлттық бірыңғайландыру нөмірін бергені үшін алынатын алымдар;
5. жер қойнауын пайдаланушылардың арнаулы төлемдері мен салықтары;
6. әлеуметтік салық;
7. автокөлік құралдарының Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жүргені үшін алынатын алымдар;
8. жер салығы;
9. заңды және тұлғалардың мүліктеріне салынатын салық;
10. -1 бірыңғай жер салығы;

Салықтың түрлері:

1. Корпорациялық табыс салығы.
2. Жеке табыс салығы.
3. Қосылған құн салығы.
4. Акциздер.
 - 4.1. Экспортталатын шикі мұнайға, газ конденсатына рента салығы.
5. Жер қойнауын пайдаланушылардың салықтары мен арнайы төлемдері.
6. Әлеуметтік салық.
7. Жер салығы.
8. Көлік салығы.
9. Мүлік салығы.

Алым дегеніміз- белгілі бір қызмет түрін бастар алдында немесе осы қызмет түріне құқық берер кезде төленетін міндетті төлем.

Сонымен қатар алым-анықталған құқықтық мәртебені бергені үшін төлем болып саналады.

2002 жылы алымның 13 түрі болды. 2003 жылдан бастап «елтаңбалық алым» алынып тасталды. 2005 жылы алымдарға өзгерістер енгізілді, яғни: «жылжымалы мүлік кепілін мемлекеттік тіркегені үшін алым» және «кеменің немесе жасалып жатқан кеменің ипотекасын мемлекеттік тіркеу үшін» және туындылар мен сабақтас құқықтар объектілерін пайдалануға лицензиялық шарттарды мемлекеттік тіркеу үшін алымдары қосылды.

Төлемақы- белгілі бір қызмет түрін пайдаланған кезде төленетін міндетті төлем.

Төлемақының 9 түрі бар. 2005 жылы төлемақыға өзгеріс енгізілді. Радиожиілік спектрін пайдаланғаны үшін төлемақыға қосымша ретінде «қалааралық және халықаралық телефон байланысын бергені үшін төлемақы» төлейді.

Төлемақының түрлері:

1. Жер учаскілерін пайдаланғаны үшін төлемақы.
 2. Жер бетінде көзердің су ресурстарын пайдаланғаны үшін төлемақы.
 3. Қоршаған ортаны ластағаны үшін төлемақы.
 4. Жануарлар дүниесін пайдаланғаны үшін төлемақы.
 5. Орманды пайдаланғаны үшін төлемақы.
 6. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдаланғаны үшін төлемақы.
 7. Радиожиілік спектрін пайдаланғаны үшін төлемақы.
- бергені үшін төлемақы (2005 жылдың 1 қаңтарынан)